

..Міністерство освіти та науки України

**ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ**

Факультет економічних відносин та фінансів

Кафедра обліку, аудиту та оподаткування

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР»**

**Методичні вказівки
до виконання кваліфікаційної роботи**

**здобувачам початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»**

Харків – 2023

Міністерство освіти та науки України
ДЕРЖАВНИЙ БІОТЕХНОЛОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
Факультет економічних відносин та фінансів
Кафедра обліку, аудиту та оподаткування

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ
«МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР»**

Методичні вказівки
до виконання кваліфікаційної роботи

здобувачам початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти
галузі знань 07 «Управління та адміністрування»
спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

Затверджено
рішенням Навчально-методичної ради
ФЕВФ ДБТУ
Протокол № __ від _____ 2023 р.

Харків
2023

УДК 378.22:657.1/.6(063)
К32

Схвалено на засіданні кафедри обліку, аудиту та оподаткування
Протокол № 7 від 15.02.2023 р.

Рецензенти:

Є.Ю. Попко, кандидат економічних наук, директор Інституту обліку і фінансів НААН України (м. Київ);

Т.І. Олійник, д-р екон. наук, проф., професор кафедри менеджменту, бізнесу і адміністрування Державного біотехнологічного університету.

- К 32 Кваліфікаційна робота на здобуття ступеня вищої освіти «Магістр»: метод. вказівки до виконання кваліфікаційної роботи здобувачам початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти галузі знань 07 «Управління та адміністрування» спеціальності 071 «Облік і оподаткування» / ДБТУ; уклад.: Н. Б. Кашена, С. І. Василішин, В. В. Ярова, Н.І. Рижикова. – Харків, 2023. – 48 с.

Методичні вказівки підготовлено на підставі «Положення про підготовку і захист кваліфікаційних робіт студентами Державного біотехнологічного Університету», ухваленого рішенням вченої ради ДБТУ, протокол № 4 від 23 грудня 2021 р. Регламентують тематику, порядок виконання, оформлення та захисту кваліфікаційної роботи на здобуття ступеня вищої освіти «Молодший бакалавр» з обліку і оподаткування, що виконується на завершальному етапі навчання у закладі вищої освіти.

Видання призначене здобувачам початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти денної та заочної форм навчання спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

УДК 378.22: 657.1/.6(063)

Відповідальний за випуск: С.І. Василішин, д-р екон. наук, доц.

© Н. Б. Кашена, С. І. Василішин,
В. В. Ярова, Н.І. Рижикова. 2023.

© ДБТУ, 2023

ЗМІСТ

	ВСТУП	5
РОЗДІЛ 1.	Кваліфікаційна робота як складова ОПШ «облік і оподаткування»	7
1.1.	Нормативно-правове регулювання підготовки та захисту кваліфікаційної роботи з обліку і оподаткування	7
1.2.	Організаційні засади виконання кваліфікаційних робіт і наукового керівництва здобувачами	10
1.3.	Вибір, обґрунтування теми та керівництво підготовкою кваліфікаційної роботи	11
РОЗДІЛ 2.	Структура, зміст і оформлення кваліфікаційної роботи	14
2.1.	Обсяг і структура кваліфікаційної роботи	14
2.2.	Зміст основних структурних елементів кваліфікаційної роботи	17
2.3.	Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи	24
РОЗДІЛ 3.	Етапи підготовки та захисту кваліфікаційної роботи	35
3.1.	Підготовка до захисту та перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат	35
3.2.	Організація захисту кваліфікаційної роботи	39
	СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ	42
	ДОДАТКИ	44

ВСТУП

*Життя - найкращий бухгалтер.
Ви ніколи не заплатите йому менше,
ніж отримали від нього.*

Євроінтеграційний вектор розвитку України та подолання наслідків економічних криз пов'язані із системою обліково-аналітичного забезпечення підприємств. Саме від фахівців у сфері обліку й оподаткування залежить підготовка неупередженої, своєчасної та достовірної фінансової звітності, задоволення інформаційних запитів стейкхолдерів і своєчасна сплата податків господарюючими суб'єктами. За експертними оцінками, успішний результат прийнятих управлінських рішень на 60–70 % залежить від якісної характеристики обліково-аналітичного забезпечення¹.

Бухгалтерський облік – це економічна наука, яка має необхідні атрибути: специфічну діяльність, що пов'язана з усіма видами господарської діяльності, містить власний категорійний апарат, упорядкований у теорію, методи та прийоми щодо формування інформаційних потоків для прийняття економічних рішень².

Бухгалтерський облік не обмежується інформаційно-сервісною функцією управління, а являє собою повноцінний соціально-економічний інститут. Інститут бухгалтерського обліку існує незалежно від його сприйняття чи несприйняття науковою спільнотою. Це об'єктивна реальність. Однак посилення позитивного впливу цього інституту на соціально-економічне середовище, зростання його значущості потребує оновлення теоретичного підґрунтя³.

У цих умовах зростає роль підготовки високоякісних фахівців з обліку й оподаткування, здатних вирішувати складні виробничі завдання в умовах цифрової економіки.

Державний біотехнологічний університет – заклад вищої освіти (далі – ЗВО), який проводить підготовку фахівців з бухгалтерського обліку.

¹ Мних Є. Ефективність інтегрованих обліково-аналітичних систем. *Вісн. КНТЕУ*. 2013. № 1. С. 109–116.

² Бондар М.І. Бухгалтерський облік як інформаційна підсистема системи управління. *Вісн. НУ «Львівська політехніка»*. 2012. № 721. С. 50–53.

³ Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.

Сьогодні підготовка молодших бакалаврів з обліку й оподаткування зорієнтована на виклики цифрової економіки, загострення ризиків та загроз економічної безпеки бізнес-суб'єктів і динамічних змін нормативно-правового забезпечення обліку та оподаткування.

Кваліфікаційна робота з обліку й оподаткування є завершальним етапом підготовки здобувачів, покликаним підсумувати набуті ними компетентності і продемонструвати готовність до практичної реалізації одержаних знань.

Наукові керівники випускової кафедри обліку, аудиту та оподаткування щороку передають багаторічний досвід для підготовки конкурентоспроможних фахівців.

Головна мета цього видання – допомогти здобувачам та їх науковим керівникам підготувати якісну, актуальну й оформлену відповідно до вимог кваліфікаційну роботу, а також дати поради щодо організації процесу підготовки до захисту.

Авторський колектив висловлює вдячність рецензентам за поради щодо підготовки методичних рекомендацій, а також завжди готовий отримувати зауваження і пропозиції всіх стейкхолдерів.

РОЗДІЛ 1

КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА ЯК СКЛАДОВА ОПП «ОБЛІК І ОПОДАТКУВАННЯ»

1.1. Нормативно-правове регулювання підготовки та захисту кваліфікаційної роботи з обліку й оподаткування

Згідно зі ст. 5 Закону України «Про вищу освіту»⁴, молодший бакалавр – це освітній або освітньо-професійний ступінь, що здобувається на початковому рівні (короткому циклі) вищої освіти і присуджується закладом вищої освіти у результаті успішного виконання здобувачем вищої освіти освітньої програми, обсяг якої становить 120 кредитів ЄКТС. Для здобуття освітнього ступеня молодшого бакалавра на основі фахової передвищої освіти заклад вищої освіти має право визнати та перезарахувати кредити ЄКТС, максимальний обсяг яких визначається стандартом вищої освіти.

Головною ціллю ОПП «Облік і оподаткування» є підготовка високоякісних фахівців, які здатні вирішувати складні проблеми в галузі обліку, аналізу, аудиту й оподаткування в умовах невизначеності з акцентом на використання цифрових навичок.

Унікальність ОПП полягає в її універсальній спрямованості у процесі підготовки здобувачів із широким колом загальних та фахових компетенцій у галузі обліку, аналізу, аудиту й оподаткування. Цьому сприяє використання міжнародного досвіду та можливості щодо формування спеціалізованих компетенцій здобувачів на основі використання потужного навчального та наукового потенціалу Державного біотехнологічного університету.

Особливістю програми є розвиток цифрових навичок майбутніх фахівців з обліку та оподаткування, а також орієнтація на задоволення інформаційних потреб користувачів фінансової і нефінансової інформації в умовах невизначеності.

Згідно з розробленою проектною групою і затвердженою вченою радою університету ОПП «Облік і оподаткування», освітній

⁴ Про вищу освіту: Закон України № 1556-VII від 01.07.2014 р., зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1556-18#Text>.

ступінь «Молодший бакалавр обліку і оподаткування» присвоюють на основі публічного захисту кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційна робота є самостійною кваліфікаційною науково-дослідною роботою здобувача, яка синтезує підсумки теоретичної та практичної підготовки в межах нормативної та варіативної складових освітньо-професійних програм підготовки фахівців, а також відображає нові рішення актуальних проблем практики організації та методики бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу й аудиту. У ході виконання кваліфікаційної роботи здобувач має:

- засвоїти навички правильної постановки проблеми та обґрунтування її актуальності, визначення мети і завдань дослідження;

- відповідно до визначеної мети, аналізувати законодавчі, інструктивні, наукові та інші літературні джерела;

- самостійно збирати, систематизувати, аналізувати фактичні матеріали та узагальнювати результати проведеного дослідження, застосовуючи найсучасніші методики і технічні засоби;

- комплексно застосовувати набуті в процесі навчання теоретичні знання і практичні навички для вирішення відповідних проблем;

- приймати обґрунтовані й оптимальні рішення щодо об'єкта дослідження, а також робити відповідні висновки і пропозиції.

Кваліфікаційна робота повинна демонструвати результати вивчення організаційних та методичних питань декількох функцій управління: облік і оподаткування, облік і аналіз або облік і внутрішній аудит, а також відображати творчий підхід до вирішення актуальних проблем обліку, оподаткування, внутрішнього аудиту й аналізу.

Кваліфікаційна робота є самостійним теоретико-прикладним науковим дослідженням здобувача, яку він виконує на завершальному етапі навчання на здобуття початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти. На підставі захисту кваліфікаційної роботи екзаменаційна комісія визначає рівень теоретичної і практичної підготовки випускника, його здатність до самостійної роботи за фахом і приймає рішення про присвоєння кваліфікації «Молодший бакалавр обліку і оподаткування».

Метою виконання кваліфікаційної роботи є систематизація,

закріплення та поглиблення теоретичних знань; їхнє застосування під час проведення теоретичних та практичних досліджень, поглиблене осмислення професійних проблем, розробка обґрунтованих пропозицій та рекомендацій щодо їх вирішення.

Підготовка кваліфікаційної роботи направлена на досягнення **інтегральної компетентності згідно з ОПП «Облік і оподаткування»** – здатність розв’язувати типові спеціалізовані задачі у сфері бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та контролю суб’єктів господарювання або у процесі навчання, що передбачає застосування положень і методів сучасної економічної науки і характеризується певною невизначеністю умов.

Завданнями кваліфікаційної роботи для здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти є:

- продемонструвати рівень наукової кваліфікації, уміння самостійно вести науковий пошук і розв’язувати конкретні наукові завдання;

- провести аналіз літературних джерел, нормативної бази з досліджуваної проблеми, вивчення системи обліку, оподаткування, аналізу та внутрішнього аудиту на підприємствах різних форм власності;

- теоретично та практично обґрунтувати і розкрити сутність економічних і фінансових категорій, виявити проблеми в області бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та внутрішнього аудиту з обраної теми.

Реалізація мети і завдань зумовлює такі **вимоги до кваліфікаційної роботи**:

- розвиток навичок самостійної роботи, отриманих за період навчання, у проведенні наукового дослідження за темою;

- демонстрація вміння застосовувати положення законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів з питань, що розглядаються у кваліфікаційній роботі;

- уміння критично оцінювати літературні джерела і різні погляди вчених і практиків, у т.ч. зарубіжних, з досліджуваної проблеми;

- уміння систематизувати і докладно аналізувати дані, отримані під час теоретичного та практичного дослідження стану бухгалтерського обліку, оподаткування, аналізу та внутрішнього аудиту на підприємствах різних форм власності, уміння зібрати,

вивчити й опрацювати фактичний матеріал і літературу для написання кваліфікаційної роботи.

Кваліфікаційну роботу, яка не відповідає вимогам щодо змісту й оформлення, написана без дотримання затвердженого плану, не містить матеріалів дослідження теми, обґрунтованих пропозицій, а також не має внутрішньої рецензії від фахівців ДБТУ до захисту не допускають.

1.2. Організаційні засади виконання кваліфікаційних робіт і наукового керівництва здобувачами

Підготовку та захист кваліфікаційних робіт регулюють:

- Закон України «Про вищу освіту»;
- Положення про організацію освітнього процесу в Державному біотехнологічному університеті, ухвалено рішенням вченої ради ДБТУ, протокол № 2 від 28.10.2021 р.;
- Положення про підготовку і захист кваліфікаційних робіт студентами Державного біотехнологічного університету, ухвалено рішенням вченої ради ДБТУ, протокол № 4 від 23.12.2021 р.;
- Положення про організацію і порядок перевірки на наявність текстових запозичень в академічних текстах працівників та здобувачів вищої освіти, ухвалено рішенням вченої ради ДБТУ, протокол № 4 від 23.12.2021 р.;
- Положення про академічну доброчесність та етику академічних взаємовідносин, ухвалено рішенням вченої ради ДБТУ, протокол № 2 від 28.10.2021 р.;
- ОПП «Облік і оподаткування», ОС «Молодший бакалавр».

Для виконання кваліфікаційних робіт здобувачам наказом ректора затверджуються наукові керівники випускової кафедри обліку, аудиту та оподаткування.

Випускова кафедра призначає керівника кваліфікаційної роботи виключно з професорів і доцентів. Закріплення наукових керівників затверджують на засіданні кафедри.

Науковий керівник допомагає здобувачу скласти план, складає календарний графік виконання кваліфікаційної роботи, рекомендує літературу, довідникові і статистичні матеріали та інші джерела за темою. До обов'язків наукового керівника також належать передбачені розкладом консультації, оцінювання змісту

кваліфікаційної роботи, надання наукової та методичної допомоги, унесення необхідних коректив, здійснення систематичного контролю за виконанням роботи.

Кафедра контролює хід виконання кваліфікаційної роботи, проводячи кафедральні перевірки, на яких установлюють готовність роботи у відсотках. За вчасність виконання роботи та її розділів відповідає здобувач.

Процес виконання, оформлення й підготовки до захисту кваліфікаційної роботи складається з таких етапів:

- вибір теми кваліфікаційної роботи, визначення її мети, предмета й об'єкта дослідження;
- попередній підбір і вивчення спеціальної економічної літератури, статистичних даних, законодавчих, нормативних та інструктивних матеріалів;
- складання плану кваліфікаційної роботи, а також календарного графіку її виконання;
- виконання, оформлення і подання роботи на кафедру;
- перевірка кваліфікаційної роботи на наявність академічного плагіату;
- підготовка ілюстративного матеріалу, доповіді до захисту і реферат кваліфікаційної роботи.

1.3. Вибір, обґрунтування теми та керівництво підготовкою кваліфікаційної роботи

Тему кваліфікаційної роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти здобувач обирає самостійно з переліку тем, рекомендованих кафедрою (дод. А). Він охоплює широке коло питань з актуальних проблем розвитку обліку, оподаткування, аналізу та внутрішнього аудиту України та відповідає змісту і вимогам початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти.

Глибокі теоретичні та практичні знання, уміння використовувати їх щодо предмета й об'єкта дослідження є основою виконання кваліфікаційної роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти.

Здобувач має право вільно обрати тему кваліфікаційної роботи керівника. Вибір теми кваліфікаційної роботи слід проводити з урахуванням наукових інтересів здобувача, проблематики, яку він

вивчав у процесі виконання наукових досліджень за планами наукової роботи здобувачів та під час виконання курсових робіт.

Тема кваліфікаційної роботи повинна бути актуальною, урахувати стан і тенденції розвитку підприємництва в Україні, відображати чинну практику та відповідати завданням і вимогам щодо підвищення ефективності організації бухгалтерського обліку аграрного сектора, податкової служби, аудиторської діяльності, ринку фінансових послуг, фінансової діяльності підприємств, банківських і страхових установ, роботи органів державного управління економічними процесами. Тема, яку вибрав здобувач, потребує уточнення і конкретизації залежно від предмета й об'єкта дослідження.

Кваліфікаційну роботу виконують на прикладі підприємства, організації чи установи незалежно від належності до галузі національної економіки, організаційно-правової форми господарювання чи форми власності.

Здобувач повинен подати письмову заяву про закріплення за ним теми кваліфікаційної роботи. Заяву подають на ім'я завідувача кафедри, який призначає керівника.

Закріплення за здобувачами тем кваліфікаційних робіт і призначення керівників оформляють за наказом ректора.

Наступним етапом є складання плану кваліфікаційної роботи. Він повинен розкрити її мету й основні завдання. Необхідно врахувати, що зміст плану кваліфікаційної роботи безпосередньо пов'язаний із станом попереднього вивчення літературних джерел, системного включення необхідних для дослідження даних, методики здійснюваної роботи і має будуватися на логічній послідовності розкриття сутності завдання.

За затвердженими темами кваліфікаційних робіт розробляють завдання для кожного здобувача. Обсяг завдання повинен відповідати часу, відведеному на цю роботу згідно з графіком освітнього процесу. У завданнях на кваліфікаційні роботи передбачено теоретичні та розрахункові питання відповідно до теми з використанням персонального комп'ютера, перелік графічного матеріалу, план-графік виконання роботи.

Основними обов'язками керівника кваліфікаційної роботи є:

- участь у закріпленні тем дипломних робіт, розробці і видачі завдань на кваліфікаційну роботу кожного здобувача;

- надання допомоги здобувачам у визначенні переліку питань і матеріалів, які вони повинні вивчити і зібрати;

- консультації здобувачів з питань порядку і послідовності виконання випускової роботи, обсягу і змісту окремих розділів, розрахункової, графічної частини роботи, допомога в розподілі часу на виконання окремих частин роботи тощо;

- надання допомоги здобувачам у підборі літератури, якою вони повинні користуватися в процесі виконання кваліфікаційних робіт;

- регулярна перевірка матеріалів кваліфікаційної роботи і дотримання графіків їх виконання;

- надання відгуку на кваліфікаційну роботу;

- присутність під час попереднього захисту на кафедрі й основному захисті здобувачами кваліфікаційних робіт.

Завдання на кваліфікаційні роботи розглядають кафедри, підписує керівник кваліфікаційної роботи і затверджує завідувач кафедри. Графік виконання та попереднього захисту кваліфікаційних робіт затверджує завідувач кафедри.

Кваліфікаційні роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти здобувачі виконують в університеті, де слід створити кабінети кваліфікаційного проектування, у яких повинні бути комп'ютери, підручники, навчальні посібники, необхідні довідники, законодавчі, інструктивні і нормативні матеріали, фахові видання та інша необхідна література.

У визначений термін, відповідно до графіка, здобувач зобов'язаний звітувати перед науковим керівником про виконану ним роботу. У разі несвоечасної подачі частин кваліфікаційної роботи на перевірку керівнику здобувача може бути не допущено до захисту кваліфікаційної роботи. Після закінчення роботи керівник підписує її і разом з відгуком подає на кафедру для проведення попереднього захисту. Після того, як здобувач урахував усі зауваження викладачів кафедри і виправив недоліки, переплетену кваліфікаційну роботу разом з відгуком керівника направляють на рецензію.

РОЗДІЛ 2

СТРУКТУРА, ЗМІСТ І ОФОРМЛЕННЯ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

2.1. Обсяг і структура кваліфікаційної роботи

Кваліфікаційна робота початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти – це дослідження певного об’єкта – матеріального або нематеріального, його характеристик, властивостей (що є предметом дослідження). Об’єкт дослідження повинен належати до класу узагальненого об’єкта діяльності фахівця спеціальності 071 «Облік і оподаткування».

Загальний обсяг випускової роботи має бути в межах 50 сторінок машинописного тексту без урахування списку використаних джерел та додатків. Приблизний обсяг структурних складових (кількість сторінок): вступ – 3; основна частина – до 44; висновки та пропозиції – 3.

Кваліфікаційна робота повинна мати певну логічність побудови, послідовність і завершеність розгляду відповідного кола питань. Рекомендована така структура роботи:

1. Титульна сторінка.
2. Завдання на кваліфікаційну роботу.
3. Зміст.
4. Вступ (3 с.).
5. Розділ 1 – теоретико-методичний (21 с.).
6. Розділ 2 – дослідницько-аналітичний (24 с.).
7. Висновки та пропозиції (3 с.).
8. Список використаних джерел.
9. Додатки.
10. Виробничий відгук (*надають окремо і у кваліфікаційній роботі не брошурують*).
11. Реферат (*надають окремо і у кваліфікаційній роботі не брошурують*).
12. Відгук наукового керівника (*надають окремо і у кваліфікаційній роботі не брошурують*) [додаток Б].
13. Внутрішня рецензія (*надають окремо і у кваліфікаційній роботі не брошурують*).

Зміст кваліфікаційної роботи повинен містити перелік

основних структурних підрозділів, які мають відобразити досягнення поставленої мети і вирішення завдань дослідження. Структура плану роботи може варіюватися відповідно до програмних результатів навчання за ОПП «Облік і оподаткування».

Зміст кваліфікаційної роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти повинен містити: вступ; два розділи, кожен з яких складається не менше ніж з двох підрозділів; висновки та пропозиції до роботи в цілому; список використаних джерел, додатки.

Заголовки структурних частин **«ЗМІСТ», «ВСТУП», «РОЗДІЛ», «ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ», «СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ», «ДОДАТКИ»** друкують великими літерами з напівжирним виділенням. Заголовки підрозділів – малими літерами (крім першої великої) з напівжирним виділенням. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Розділи нумерують арабськими цифрами (**РОЗДІЛ 1, РОЗДІЛ 2**), а підрозділи двома цифрами – де перша цифра означає номер розділу, а друга – підрозділу (1.1.; 1.2.; 1.3.).

Наведемо приклади орієнтовного плану кваліфікаційної роботи.

Для тематик облікового спрямування

ОБЛІК ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ В УМОВАХ ЧИННОЇ СИСТЕМИ ОПОДАТКУВАННЯ

ВСТУП

РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

- 1.1. Теоретико-методичні засади і завдання обліку праці та її оплати
- 1.2. Аналіз організаційно-економічних умов господарювання ДП «ДГ «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН»

РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

- 2.1. Характеристика стану первинного обліку
- 2.2. Синтетичний та аналітичний облік праці та її оплати
- 2.3. Основні напрями вдосконалення обліку праці та її оплати

в умовах чинної системи оподаткування

**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ**

Для тематик обліково-аналітичного спрямування

**ОБЛІК РОЗРАХУНКІВ ЗА ЗАРОБІТНОЮ ПЛАТОЮ
ТА АНАЛІЗ ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ**

ВСТУП

**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
ОБЛІКУ ЗАРОБІТНОЇ ПЛАТИ Й АНАЛІЗУ ЇЇ
ПРОДУКТИВНОСТІ**

- 1.1. Теоретико-методичні засади обліку і аналізу праці та її оплати
- 1.2. Організаційно-економічні умови господарювання ДП «ДГ «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН»

**РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ОБЛІКУ РОЗРАХУНКІВ
ЗА ЗАРОБІТНОЮ ПЛАТОЮ Й АНАЛІЗ
ПРОДУКТИВНОСТІ ПРАЦІ**

- 2.1. Сучасний стан обліку розрахунків за заробітною платою
- 2.2. Аналіз ефективності витрат на оплату праці та рівня її продуктивності
- 2.3. Основні напрями вдосконалення обліку розрахунків за заробітною платою та підвищення продуктивності праці

**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ**

Для тематик облікового-аудиторського спрямування

ОБЛІК ТА ВНУТРІШНІЙ АУДИТ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ

ВСТУП**РОЗДІЛ 1. ТЕОРЕТИЧНІ І МЕТОДИЧНІ ЗАСАДИ
ОБЛІКУ І АУДИТУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ**

- 1.1. Теоретико-методичні засади, завдання обліку і аудиту праці та її оплати
- 1.2. Аналіз організаційно-економічних умов господарювання ДП «ДГ «Елітне» Інституту рослинництва ім. В.Я. Юр'єва НААН»

**РОЗДІЛ 2. СУЧАСНИЙ СТАН ТА НАПРЯМИ
УДОСКОНАЛЕННЯ ОБЛІКУ ПРАЦІ ТА ЇЇ ОПЛАТИ**

- 2.1. Характеристика стану первинного, синтетичного і аналітичного обліку праці та її оплати.
- 2.2. Внутрішній аудит праці та її оплати.
- 2.3. Основні напрями вдосконалення обліку і внутрішнього аудиту праці та її оплати в чинній системі оподаткування.

**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ
СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
ДОДАТКИ****2.2. Зміст основних структурних елементів
кваліфікаційної роботи**

Титульна сторінка кваліфікаційної роботи містить найменування вищого навчального закладу, назву факультету, назву кафедри, тему роботи, прізвище, ім'я, по батькові автора, спеціальність, з якої виконано роботу, науковий ступінь, учене звання, прізвище, ім'я, по батькові наукового керівника, місто і рік виконання.

Зміст кваліфікаційної роботи подають на наступному після «Завдання на кваліфікаційну роботу» аркуші. Він має включати: вступ; найменування всіх розділів, підрозділів основної частини роботи; висновки, рекомендації; перелік посилань; додатки.

Заголовки змісту повинні точно повторювати заголовки в тексті. Скорочувати їх у змісті або наводити їх в іншій редакції порівняно з текстом не дозволяється. Заголовки у змісті

починаються з великої літери без крапки в кінці. Останнє слово кожного заголовка з'єднують крапками з відповідним номером сторінки в крайньому правому положенні в рядку.

Під час формування змісту потрібно використовувати «автоформування» на основі «заголовки та покажчики» Microsoft Office, формат – «з шаблону», заповнювач – «...», рівні – «2».

ВСТУП

Починати вступ необхідно з нової сторінки, оскільки він розкриває сутність і стан завдання та його значущість, підстави і вихідні дані для розробки теми, обґрунтування необхідності проведення дослідження. Вступ має містити актуальність обраної теми, розкривати наукове і прикладне значення її розроблення, чітко формулювати основну мету роботи, визначати коло питань, об'єкти, методи та інформаційну базу дослідження, а також – наукові положення, які виносяться на захист.

Загальну характеристику роботи доцільно викласти в певній послідовності.

Актуальність теми обґрунтовують, розкриваючи актуальність обраної проблематики в сучасній економічній та обліковій науці, устанавлюючи ступінь вирішення означеного кола питань та невирішених аспектів досліджуваного предмета. Тут коротко зазначають прізвища вчених (і вітчизняних, і зарубіжних) і практиків, публікації яких містять питання, які розглядають.

Мета і завдання дослідження. Формулюють мету роботи і завдання, які необхідно виконати для досягнення поставленої мети. Не можна формулювати мету як «Дослідження...», «Вивчення...», тому що ці слова визначають засіб досягнення мети, а не саму мету. Мета кваліфікаційної роботи повинна комплексно характеризувати дії дослідника і кінцевий результат дослідження, наприклад: «мета кваліфікаційної роботи полягає в обґрунтуванні теоретичних та організаційно-методичних положень, а також розробці практичних рекомендацій з удосконалення обліку / аналізу.... обраного об'єкта дослідження».

Щодо завдань кваліфікаційної роботи, то вони повинні відповідати кожному окремому підрозділу і характеризувати його. Слід формувати завдання в такий спосіб, щоб вони розкривали дії та мету написання окремого структурного підрозділу, наприклад:

«удосконалити облікове забезпечення формування фінансових результатів в акціонерних товариствах з метою підвищення достовірності показників фінансової звітності».

Об'єкт дослідження. Указують явище або процес, що спричиняє проблемну ситуацію за обраною темою для вивчення (наприклад «об'єктом дослідження є процеси обліку й аналізу витрат у ДП «ДГ «Елітне» Харківського району Харківської області в діючій системі оподаткування»).

Предмет дослідження. Міститься в межах обраного об'єкта дослідження. Наприклад: «предметом дослідження є сукупність теоретичних, методичних та практичних аспектів обліку й аналізу основних засобів у діючій системі оподаткування».

Методи дослідження. Дослідження повинно ґрунтуватися на загальнонаукових методах пізнання: індукції, дедукції, узагальнення, аналізі і синтезі, абстрагуванні, системно-структурному підході до вивчення теоретичних та практичних аспектів системи бухгалтерського обліку, аналізу й аудиту (контролю). Крім цього, необхідно застосовувати специфічні (індивідуальні) методи наукового дослідження, актуальні для систем обліку, аналізу й аудиту (контролю).

Інформаційна база. Інформаційною базою дослідження слугують законодавчі та нормативні акти, що регламентують функціонування підприємств різних форм господарювання, теоретичні і методологічні розробки вітчизняних і закордонних учених, статистичні та аналітичні матеріали.

Апробація результатів дослідження. Слід указати, на яких наукових конференціях, семінарах тощо оприлюднено результати досліджень, включені в роботи. Оформлюють відповідно до стандарту оформлення літературних джерел.

Публікації. Необхідно зазначити, у яких статтях у наукових журналах, збірниках наукових праць, матеріалах і тезах конференцій опубліковано результати роботи. Оформлюють відповідно до стандарту оформлення літературних джерел.

Структура та обсяг кваліфікаційної роботи. Коротко наводять інформацію про обсяги роботи, структурні елементи, кількість таблиць, рисунків та додатків.

Приклад. Робота складається із вступу, двох розділів, висновків та пропозицій і списку використаних джерел, який налічує 65 найменувань і розміщений на 8 сторінках. Загальний

обсяг роботи – 64 сторінки, з якої основного тексту – 50 сторінок. Кваліфікаційна робота містить 5 таблиць, 4 рисунки, 10 додатків.

ОСНОВНА ЧАСТИНА КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

Основна частина повинна складатися із двох розділів, кожен з яких рекомендовано поділяти на 2–3 підрозділи. Розкриття сутності кожного розділу кваліфікаційної роботи має бути підпорядковане загальній цілі.

РОЗДІЛ 1. Перший розділ структурно складається з 2 підрозділів. У ньому розглядають теоретичні і методичні аспекти досліджуваної проблеми, аналітичний огляд літературних джерел з предмета дослідження, критично аналізують різні погляди, здійснюють їх наукову класифікацію, наводять основні фактори впливу на стан і розвиток досліджуваного об'єкта тощо. Теоретичне обґрунтування, суть, значення, класифікаційні характеристики, історія і тенденції розвитку предмета дослідження, методологічні підходи повинні мати елементи полемічності, розкривати власну позицію щодо предмета дослідження, що створює передумови для проведення в наступному розділі власних наукових досліджень. Для констатації та обґрунтування загальнотеоретичних висновків і тенденцій доцільно використовувати дані, опубліковані у відповідних енциклопедіях, монографіях, довідниках, статистичних даних, наукових дослідженнях вітчизняних учених-економістів і виробників, зарубіжних джерелах, виданнях тощо.

Організаційно-економічні умови господарювання досліджуваного підприємства можуть бути представлені або у розділі 1 або у розділі 2 (на розсуд керівника і здобувача).

Відповідно до об'єкта дослідження автор може встановити: нормативно-правову базу та регламентне забезпечення щодо регулювання обліку, оподаткування, внутрішнього аудиту, аналізу, фінансового стану; розкрити економічну сутність категорій, що є предметом дослідження; надати критичну оцінку чинних нормативних актів; висловити власну точку зору стосовно досконалості сучасної нормативно-правової бази та регламентного забезпечення; запропонувати рекомендації щодо їх оптимізації.

РОЗДІЛ 2. У розділі має бути фактичний стан організації обліку загалом і стан обліку досліджуваного об'єкта. У цьому розділі можна виділити 2–3 відносно самостійних підрозділи, що містять аналіз і оцінку конкретних сфер діяльності об'єкта

дослідження.

Під час опису характеристики підприємства необхідно досить повно подати відомості про нього, використовуючи такі макети аналітичних таблиць.

Наголошуємо, що кількість аналітичних таблиць та досліджуваний діапазон показників можуть коливатися, залежно від суджень керівника кваліфікаційної роботи, або здобувача, а також специфіки об'єкта дослідження.

Дослідницька складова розділу базується на проведенні комплексних досліджень предмета й об'єкта дослідження, їх стану за визначений період часу.

Наприклад, досліджуючи організацію бухгалтерського обліку об'єкта дослідження, слід описати форми організації та ведення обліку, закріплення об'єкта в обліковій політиці, розробку робочого плану рахунків, розрізів аналітики, розробку графіку документообігу, виявлення недоліків в існуючій організації обліку, наведення пропозицій щодо їх вирішення.

Вивчаючи методичне забезпечення бухгалтерського обліку об'єкта дослідження, необхідно надати характеристику первинних документів та приклади їх заповнення на підприємствах, оцінку об'єкта дослідження та її багатоваріативність, відображення на рахунках і характеристику нетипових операцій, облікові реєстри, інвентаризацію, відображення в розрахунках за податками і платежами.

Крім того, необхідно описати особливості відображення об'єкта дослідження в бухгалтерській звітності (фінансова, статистична, податкова, соціальна звітність, консолідована звітність).

Розділ повинен бути максимально насиченим інформацією (таблиці, графіки, діаграми, схеми), що відображає відповідні результати. Слід чітко розмежувати джерела походження використаної у процесі аналізу інформації: запозичено з наукової літератури, здобуто шляхом власних спостережень, експериментів, розрахунків тощо.

Важливе місце належить викладенню питань щодо вдосконалення організації і методики обліку, оподаткування, внутрішнього аудиту або аналізу визначених об'єктів. Автор має продемонструвати свою обізнаність з методами аналізу, аудиту і на

основі їх критичного огляду обґрунтувати вибір найдоцільнішого для обраного напрямку дослідження.

Здобувачам ОС «Молодший бакалавр», які обрали тему облікового спрямування, у цьому розділі доречно відображати авторське бачення шляхів удосконалення окремих об'єктів, процесів чи явищ економічного життя в методичному плані в цілому в Україні і на рівні досліджуваного підприємства – зокрема. Особливо доцільним є відображення напрямів удосконалення обліку в умовах використання сучасних бухгалтерських програмних продуктів.

У роботах, пов'язаних із внутрішнім аудитом, доречним є висвітлення авторського бачення розвитку внутрішнього аудиту обраного об'єкта на досліджуваному підприємстві. У розділі мають бути відповідні пропозиції автора, наведені в тексті розділу і додатках.

Здобувачам ОС «Молодший бакалавр», які обрали тему обліково-аналітичного спрямування, у другому розділі доцільно оцінити тенденції та аналітичні розрахунки, пов'язані з обраною темою роботи. Слід навести аналітичні розрахунки щодо оцінки впливу факторів на досліджувані показники, динаміку розвитку виробничих параметрів підприємств тощо. У розділі мають бути відповідні пропозиції та висновки автора, наведені в тексті розділу і додатках.

Характер і зміст пропонованих заходів повинні базуватися на аналізі, проведеному в другому розділі роботи, з урахуванням виявлених відхилень, проблем та недоліків.

У розділі мають міститися обґрунтовані пропозиції здобувача, спрямовані на досягнення мети, поставленої у вступі.

ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ

Це підсумковий етап наукового дослідження, де узагальнено наукові та практичні результати виконаної кваліфікаційної роботи. Висновки до роботи в цілому викладають на окремому аркуші після 2-го розділу (обсяг 3 с.). У них подають оцінку отриманих результатів і пропозиції. Текст висновків доцільно розділяти на підпункти: 1, 2, 3, 4,

У висновках рекомендують підсумувати проведене

дослідження, одержані основні наукові та практичні результати, рекомендації щодо їх науково-практичного використання, надати власні пропозиції щодо вирішення проблемних питань. Висновки повинні базуватися на матеріалах основної частини роботи.

У рекомендаціях визначають необхідні, на думку автора, подальші дослідження проблеми; подають пропозиції щодо ефективного використання результатів дослідження.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

Список використаних джерел, на які є посилання в основній частині роботи, наводять у кінці тексту випускової роботи, починаючи з нової сторінки, у т. ч. публікації здобувача. Список використаних джерел має нараховувати не менше 50 джерел.

Список використаних джерел складається із законодавчих актів, нормативних матеріалів, вітчизняної, зарубіжної наукової літератури, фахових видань, інформаційних ресурсів Інтернету. Використання підручників та навчальних посібників має бути мінімальним. Бібліографічні описи наводять у порядку їх згадування в тексті або в алфавітному порядку відповідно до ДСТУ 8302:2015 «Інформація та документація. Бібліографічне посилання. Загальні вимоги та правила складання».

ДОДАТКИ

Додатки містять матеріал, який є необхідним для повного висвітлення теми; не може бути послідовно розміщений в основній частині роботи через великий обсяг або способи відтворення; підтверджує апробацію та впровадження результатів досліджень.

У додатки виносять: таблиці допоміжних цифрових даних, розмір яких перевищує один аркуш; допоміжні ілюстрації (схеми, рисунки, діаграми тощо); окремі формули та проміжні економіко-математичні розрахунки; форми фінансової, податкової, статистичної та іншої звітності; інші матеріали, які через великий обсяг, специфіку викладення або форму подання не можна ввести до основної частини роботи. Зв'язок тексту з додатками здійснюють за допомогою посилань у тексті кваліфікаційної роботи здобувача на конкретний додаток.

2.3. Вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Мова і стиль

Кваліфікаційну роботу початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти слід виконувати державною мовою.

Мовностилістичне оформлення роботи зумовлено особливостями наукового стилю:

- формально-логічний спосіб викладення матеріалу, наявність міркувань, що сприяють доказу істини, обґрунтуванню основних висновків дослідження;
- смислова завершеність, цілісність і зв'язність думок;
- цілеспрямованість, відсутність емоційного забарвлення наукового тексту.

Спеціальні терміни дозволяють у короткій формі давати розгорнуті визначення та характеристики наукових фактів, понять, процесів, явищ. Слід уважно підходити до вибору наукових термінів і визначень, посилаючись при цьому на авторитетні джерела (підручники, довідкові та нормативні видання тощо). Щоб уникнути суб'єктивних суджень і акцентувати основну увагу на предметі висловлювання, у тексті застосовують переважно викладення від третьої особи («...автор рекомендує») або від першої особи множини («...на нашу думку», «...зазначаємо, що»), часто використовують безіменну форму подачі інформації («...як було сказано»). Текст кваліфікаційної роботи необхідно старанно вчитати і перевірити на наявність орфографічних і стилістичних помилок.

Технічні вимоги до оформлення кваліфікаційної роботи

Оформлення кваліфікаційної роботи – це, водночас із викладенням його змісту, дуже важливий процес, якого необхідно суворо дотримуватись.

Кваліфікаційну роботу подають у вигляді спеціально підготовленого рукопису у твердій обкладинці.

Виконують роботу на комп'ютері з одного боку аркуша білого паперу формату А4 (210x297 мм) з використанням шрифтів Текстовий редактор Word, **Times New Roman** розмір (кеглем) **14** пт. Міжрядковий інтервал – **полуторний (1,5)**.

Текст роботи необхідно друкувати, залишаючи поля таких

розмірів: ліве – не менше **30 мм**, праве – не менше **10–15 мм**, верхнє – не менше **20 мм**, нижнє – не менше **20 мм**.

Абзацний відступ має бути однаковим по всьому тексту роботи і рівним **1,25 см**.

Обсяг дипломної роботи становить приблизно **60 сторінок**.

Текст основної частини роботи поділяють на розділи, підрозділи, пункти і підпункти.

Заголовки структурних частин роботи «**ЗМІСТ**», «**ВСТУП**», «**РОЗДІЛ**», «**ВИСНОВКИ ТА ПРОПОЗИЦІЇ**», «**СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ**», «**ДОДАТКИ**» друкують великими літерами симетрично до тексту. Заголовки підрозділів – маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу. Крапку в кінці заголовка не ставлять. Якщо заголовок складається з двох або більше речень, їх розділяють крапкою. Заголовки пунктів друкують маленькими літерами (крім першої великої) з абзацного відступу в розрядці в підбір до тексту. У кінці заголовка, надрукованого в такий спосіб, ставлять крапку.

Відстань між заголовком і текстом повинна дорівнювати **1,5** інтервалу.

Кожен розділ кваліфікаційної роботи починають з нової сторінки. Нумерацію сторінок, розділів, підрозділів, пунктів, підпунктів, рисунків, таблиць, формул подають арабськими цифрами без знаку №.

Першою сторінкою кваліфікаційної роботи є титульний аркуш, який включають до загальної нумерації сторінок, не проставляючи його номера.

Заповнений бланк Завдання на кваліфікаційну роботу включають у загальну нумерацію сторінок.

Починаючи із змісту кваліфікаційної роботи, указують номери сторінок арабськими цифрами, 12 кеглем, праворуч у верхньому куті сторінки, без крапки в кінці.

Такі структурні частини роботи, як зміст, вступ, висновки, список використаних джерел, не мають порядкового номера. Слід звернути увагу на те, що всі аркуші, на яких розміщено згадані структурні частини роботи, нумерують звичайним способом. Не нумерують лише їх заголовки, тобто не можна друкувати:

«1. ВСТУП» або «Розділ 6. ВИСНОВКИ». Номер розділу ставлять після слова «РОЗДІЛ», після номера крапку не ставлять, потім з

нового рядка друкують заголовок розділу.

Підрозділи нумерують у межах кожного розділу. Номер підрозділу складається з номера розділу і порядкового номера підрозділу, між якими ставлять крапку. Потім у тому самому рядку пишуть заголовок підрозділу.

Усі помилки й описки потрібно виправити. Кількість виправлень повинна бути мінімальною: на одній сторінці не більше двох виправлень від руки чорним чорнилом.

Правила подання ілюстрацій, таблиць та формул

Ілюстрації (рисунок, креслення, схеми, графіки) і таблиці слід подавати в роботі безпосередньо після тексту, де їх згадано вперше, або на наступній сторінці. Ілюстрації позначають словом «Рисунок» і нумерують послідовно в межах розділу, крім ілюстрацій, поданих у додатках.

Номер ілюстрації складається з номера розділу і порядкового номера ілюстрації, між якими ставлять крапку.

Наприклад: Рис. 1.2 (другий рисунок першого розділу). Номер ілюстрації, її назву і пояснювальні підписи розміщують послідовно під ілюстрацією. Якщо в роботі наведено одну ілюстрацію, то її нумерують за загальними правилами.

Приклад:

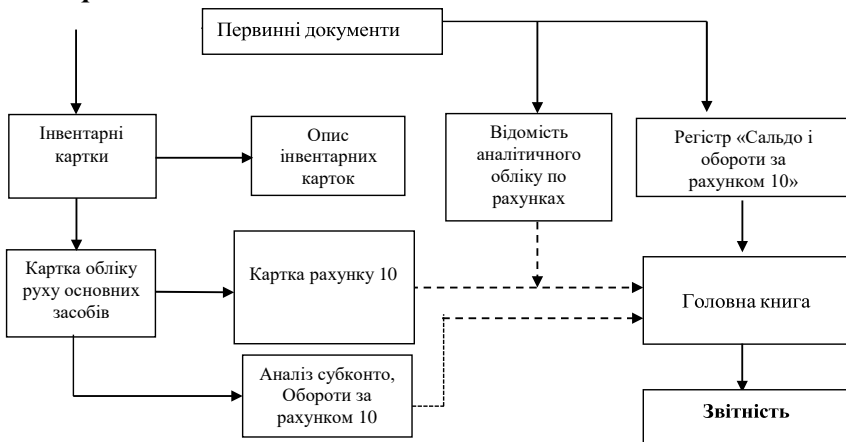

Рис. 2.4. Схема запису в регістрах з обліку основних засобів за автоматизованої форми обліку у ДП «ДГ «Елітне»

Таблиці нумерують послідовно (крім таблиць, поданих

у додатках) у межах розділу. Над таблицею ліворуч (включаючи абзацний відступ) відповідно до формату тексту, розміщують напис «Таблиця» із зазначенням її номера. Номер таблиці складається з номера розділу і порядкового номера таблиці, між якими ставлять крапку.

Заголовки таблиць мають відповідати їх змісту, бути короткими, чітко визначеними і повністю відповідати розміру таблиць. Їх розміщують над таблицями і друкують симетрично до тексту. Назву не підкреслюють, у кінці заголовку крапки не ставлять.

Таблицю розміщують після першого згадування про неї в тексті.

Заголовки граф починаються з великої літери, підзаголовки – з маленької, якщо це одне речення із заголовком, і з великої, якщо вони є самостійними. У таблицях використовують одинарний інтервал і 12 кегель. Графу з порядковими номерами рядків до таблиці включати не треба.

Приклад:

Таблиця 2.1

**Господарські операції з обліку основних засобів
у ДП «ДГ «Елітне» у 2022 р.**

№ з/п	Зміст господарської операції	Кореспонденція рахунків		Сума, тис. грн
		дебет	кредит	
1	Відображено вартість послуг підрядної організації з ремонту насінницької лабораторії господарства	152	631	306,0
2	Збільшено балансову вартість об'єкта ОЗ на суму витрат із поліпшення при введенні в експлуатацію поліпшень насінницької лабораторії	103	152	306,0
3	Відображено вартість придбання машин та обладнання і доведення їх до стану, придатного до використання	152	631 661 651 685	704,0
4

При перенесенні частини таблиці на інший аркуш (сторінку) слово «Таблиця» і її номер указують один раз праворуч над першою частиною таблиці, над іншими частинами пишуть слова «Продовження табл.» і вказують номер таблиці, наприклад: «Продовження табл. 2.2».

Формули в роботі (якщо їх більше однієї) нумерують у межах розділу. Номер формули складається з номера розділу і порядкового номера формули в розділі, між якими ставлять крапку. Нумери пишуть біля правого берега аркуша в одному рядку з відповідною формулою в круглих дужках.

Загальні правила цитування та посилання на використані джерела

Для підтвердження власних аргументів посиланням на авторитетне джерело або для критичного аналізу того чи іншого друкованого твору слід наводити *цитати*. Науковий етикет вимагає точно відтворювати цитований текст, бо найменше його скорочення може спотворити зміст, закладений автором. Усі цитати поділяють на точне використання фрагмента (у такому разі слід зазначити номер джерела і сторінку, з якої використано цитату) і посилання на джерело без точного використання тексту (у цьому разі зазначають лише номер джерела).

Загальні вимоги до цитування такі:

а) текст цитати починають і закінчують лапками і наводять у граматичній формі, у якій його подано у джерелі, із збереженням особливостей авторського написання. Наукові терміни, запропоновані іншими авторами, не виділяють лапками, крім тих, що викликали загальну полеміку. У цих випадках використовують вираз «так званий»;

б) цитування повинно бути повним, без довільного скорочення авторського тексту і перекручень думок автора. Пропуск слів, речень, абзаців під час цитування допускається без перекручення авторського тексту і позначається трьома крапками. Їх ставлять у будь-якому місці цитати (на початку, усередині, у кінці). Якщо перед випущеним текстом або за ним стояв розділовий знак, то він не зберігається;

в) кожен цитату обов'язково слід супроводжувати посиланням на джерело;

г) при непрямому цитуванні (переказі, викладі думок інших авторів своїми словами), що дозволяє значно зекономити текст, слід бути максимально точним у викладенні думок автора, коректним щодо оцінювання його результатів, робити відповідні

посилання на джерело;

д) цитування не має бути ні надмірним, ні недостатнім, бо і те, і те, знижує рівень наукової праці: надмірне цитування створює враження компілятивності праці, а недостатнє – знижує наукову цінність викладеного матеріалу;

е) якщо треба виявити ставлення автора до окремих слів або думок з цитованого тексту, то після них у круглих дужках ставлять знак оклику або знак питання;

Посилання в тексті кваліфікаційної роботи на джерела роблять згідно з їх переліком у квадратних дужках, наприклад, «... у працях [1]–[7]...».

Допускається наводити посилання у виносках, при цьому їх оформлення має відповідати бібліографічному опису за переліком посилань із зазначенням номера.

Приклад:

Цитата в тексті: «...сьогодні важливо те, що макроекономічну стабільність та можливість інтеграції у світову економіку зможуть реалізувати ті країни з перехідною економікою, які матимуть темпи зростання на рівні не меншому як 5–6 % ...» [6, с. 10].

Посилання на джерело без точного цитування: «Академік В.М. Жук наголосив, що інститут бухгалтерського обліку перебуває під постійним впливом інституціонального середовища держави та конкурентів [15].

Посилання на ілюстрації та формули кваліфікаційної роботи вказують порядковим номером ілюстрації чи формули – останній беруть у дужки, наприклад, «рис. 1.2», у формулі (2.1)».

На всі таблиці кваліфікаційної роботи мають бути посилання в тексті, при цьому слово «таблиця» пишуть скорочено, наприклад: «...у табл. 1.2». У повторних посиланнях вживають скорочено слово «дивись», наприклад: «див. табл. 1.3».

Оформлення списку використаних джерел

Бібліографічний апарат у кваліфікаційній роботі – ключ до використаних автором джерел. Крім того, він певною мірою відбиває наукову етику і рівень підготовки здобувача до творчої наукової роботи, глибину вивчення проблеми, яку ставлять до

вирішення. Саме з нього можна зробити висновок про ступінь ознайомлення автора з наявною літературою з досліджуваної проблеми. Бібліографічний апарат роботи складається з бібліографічного списку (списку використаних джерел) і бібліографічних посилань, які оформлюють відповідно до чинних стандартів.

Список використаних джерел – елемент бібліографічного апарату, який містить бібліографічні описи використаних джерел і розміщується після висновків. Такий список – одна із суттєвих частин кваліфікаційної роботи, що свідчить про самостійну творчу працю здобувача і демонструє ступінь фундаментальності проведеного дослідження.

Бібліографічний опис складають безпосередньо за друкованим текстом кваліфікаційної роботи.

Джерела можна розміщувати одним із таких способів: у порядку появи посилань у тексті (найзручніший для користування і рекомендований під час написання наукових робіт), в алфавітному порядку прізвищ перших авторів або заголовків, у хронологічному порядку.

Відомості про джерела, включені до списку, слід давати відповідно до вимог державного стандарту з обов'язковим наведенням назв праць.

Бібліографічний опис складають відповідно до чинних стандартів із бібліотечної та видавничої справи. Зокрема, потрібну інформацію можна одержати зі стандарту «ДСТУ 8302:2015. Бібліографічне посилання. Загальні положення та правила складання». Він дає рекомендації, які враховано в наведених нижче прикладах описів архівних документів (табл. 3.1).

**ПРИКЛАДИ ОФОРМЛЕННЯ БІБЛІОГРАФІЧНОГО ОПИСУ
У СПИСКУ ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ
з урахуванням Національного стандарту України ДСТУ 8302:2015**

Характеристика джерела	Приклад оформлення
Книги та монографії: один автор	<ol style="list-style-type: none"> 1. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с. 2. Василішин С.І. Обліково-аналітичне забезпечення управління аграрними підприємствами в системі ризиків та загроз економічної безпеки: монографія. Харків: Друкарня Мадрид, 2020. 419 с. 3. Бичківський О. О. Міжнародне приватне право : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 82 с. 4. Вагіна О. М. Політична етика : навч.-метод. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 102 с.
Два автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аванесова Н. Е., Марченко О. В. Стратегічне управління підприємством та сучасним містом: теоретико-методичні засади : монографія. Харків : Щедра садиба плюс, 2015. 196 с. 2. Батракова Т. І., Калюжна Ю. В. Банківські операції : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 130 с. 3. Богма О. С., Кисильова І. Ю. Фінанси : конспект лекцій. Запоріжжя : ЗНУ, 2016. 102 с.
Три автори	<ol style="list-style-type: none"> 1. Аніловська Г. Я., Марушко Н. С., Стоколоса Т. М. Інформаційні системи і технології у фінансах : навч. посіб. Львів : Магнолія 2006, 2015. 312 с. 2. Якобчук В. П., Богдавленська Ю. В., Тищенко С. В. Історія економіки та економічної думки : навч. посіб. Київ : ЦУЛ, 2015. 476 с.

Чотири і більше авторів	<ol style="list-style-type: none"> 1. Огійчук М.Ф., Беленкова М.І., Сколотій Л.О. та ін. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / за ред. проф. М.Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2016. 1040 с. 2. Бікулов Д. Т, Чкан А. С., Олійник О. М., Маркова С. В. Менеджмент : навч. посіб. Запоріжжя : ЗНУ, 2017. 360 с. 3. Операційне числення : навч. посіб. / С. М. Гребенюк та ін. Запоріжжя : ЗНУ, 2015. 88 с.
Багатотомні видання	<ol style="list-style-type: none"> 1. Енциклопедія Сучасної України / редкол.: І. М. Дзюба та ін. Київ : САМ, 2016. Т. 17. 712 с. 2. Правова система України: історія, стан та перспективи : у 5 т. / Акад. прав. наук України. Харків : Право, 2009. Т. 2 : Конституційні засади правової системи України і проблеми її вдосконалення / заг. ред. Ю. П. Битяк. 576 с. 3. Кучерявенко Н. П. Курс податкового права : в 6 т. Харків : Право, 2007. Т. 4 : Особенная часть. Косвенные налоги. 536 с.
Автореферати дисертацій	<ol style="list-style-type: none"> 1. Сокіл О.Г. Обліково-аналітичне забезпечення сталого розвитку аграрного підприємництва: теорія, методологія, практика: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит». Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 560 с. 2. Воскобійник Ю.С. Облікове забезпечення оподаткування прибутку підприємств : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності)». Київ: «ІАЕ» УААН. Київ, 2007. 20 с.
Дисертації	<ol style="list-style-type: none"> 1. Грицишен Д.О. Обліково-аналітичне забезпечення управління економіко-екологічною безпекою підприємств: дис. ... д-ра екон. наук: 08.00.09 «Бухгалтерський облік, аналіз і аудит (за видами економічної діяльності)». Житомир, 2016. 579 с. 2. Вінченко О. М. Система динамічного контролю соціально-економічного розвитку промислового підприємства : дис. ... д-ра екон. наук : 08.00.04. Дніпро, 2017. 424 с.

<p>Законодавчі та нормативні документи</p>	<p>1. Конституція України : офіц. текст. Київ : КМ, 2013. 96 с.</p> <p>2. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р., зі змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14 (дата звернення: 15.03.2020).</p> <p>3. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2006 № 1315. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06 (дата звернення: 15.03.2020).</p> <p>4. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999 р. зі змінами та доповненнями. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text (дата звернення: 15.03.2020).</p>
<p>Матеріали конференцій (тези, доповіді)</p>	<p>1. Огітчук М. Ф., Василюшин С. І. Проблеми оцінки активів аграрних підприємств за справедливою вартістю: безпековий контекст. <i>Стан і перспективи розвитку обліково-інформаційної системи в Україні</i>. Матеріали VI Міжнар. наук.–практ. конф., 22 травня 2020 р. Том 1. Тернопіль: ТНЕУ, 2020. С. 71–73.</p> <p>2. Рагуліна І.І. Комплаєнс-контроль на підприємстві – податковий аспект. <i>Матеріали підсумк. наук.-практ. конф. проф.-викл. складу і здобувачів наукових ступенів</i>, 1–2 липня 2020 р.; у 2 ч. Харків: ХНАУ, 2020. Ч. II. С. 127–128.</p> <p>3. Яровая В.В., Василюшин С.И. Украина-Болгария: социально-экономические факторы национальной экономической безопасности. <i>Украина-България-Европейски Съюз: съвременно състояние и перспективи</i>. Сборник с доклади от международна научна конференция. Т.1. Варна: Наука и икономика, 2016. С. 253–257.</p>

<p>Статті у наукових фахових виданнях України та інших держав</p>	<p>1. Васи́лишин С. І. Теоретичні засади розвитку місії та спроможності інституту бухгалтерського обліку в контексті управління економічною безпекою підприємств. <i>Облік і фінанси</i>. 2020. № 1. С. 20–27.</p> <p>2. Огі́йчук М. Ф., Васи́лишин С. І. Оцінка оборотних активів за національними та міжнародними стандартами: проблеми та перспективи. <i>Вісник ХНАУ. Серія «Економічні науки»</i>. 2014. № 7. С. 353–359.</p> <p>3. Vasylishyn S., Yarova V. Analytical basis of livestock development as a social factor of economic security strengthening of agriculture. <i>European Science</i>. 2020. Issue 1, pp. 23–28.</p>
<p>Електронні ресурси</p>	<p>1. Васи́лишин С. І. Трансформація місії та назви професії бухгалтера під впливом запитів зміцнення економічної безпеки підприємств в умовах діджиталізації економіки. <i>Ефективна економіка</i>. 2020. № 7. URL: http://www.economy.nayka.com.ua/?op=1&z=8050 (дата звернення: 10.09.2020).</p> <p>2. <i>Практика бухгалтерського обліку в 2030 році: що чекає на нас у майбутньому? 4 прогнози</i>. URL: https://bakertilly.ua/news/id46994 (дата звернення: 10.09.2020).</p>

Правила оформлення додатків

Додатки оформлюють як продовження кваліфікаційної роботи на її наступних сторінках. Кожен додаток починають з нової сторінки. Їм дають заголовки, надруковані вгорі малими літерами з першої великої симетрично до тексту сторінки. У правому верхньому кутку над заголовком малими літерами з першої великої друкують слово «ДОДАТОК_» і велику літеру, яка його позначає.

Додатки слід позначати послідовно великими літерами української абетки, крім літер Г, Є, З, І, Ї, Й, О, Ч, Ь, наприклад, ДОДАТОК А, ДОДАТОК Б і т.д.

РОЗДІЛ 3

ЕТАПИ ПІДГОТОВКИ ТА ЗАХИСТУ КВАЛІФІКАЦІЙНОЇ РОБОТИ

3.1. Підготовка до захисту та перевірка кваліфікаційної роботи на академічний плагіат

На виконану кваліфікаційну роботу початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти науковий керівник пише **відгук**, у якому характеризуються такі питання:

- загальна характеристика роботи;
- позитивні сторони роботи;
- рекомендація;
- загальний висновок.

Науковий керівник за вказаними питаннями розкриває: загальний обсяг роботи (кількість сторінок, у т. ч. таблиць та рисунків); актуальність теми; теоретичний рівень роботи; оцінку використаних методичних підходів під час проведення досліджень у дипломній роботі; ступінь самостійності виконання роботи; практичну цінність рекомендацій і ступінь їх обґрунтування; недоліки роботи; диференційовану оцінку роботи.

У кінці роботи науковий керівник обов'язково вказує, чи заслуговує автор роботи присвоєння йому кваліфікації молодшого бакалавра.

Перед здаванням на рецензування кваліфікаційну роботу перевіряють на академічний плагіат.

Згідно Інструкції про порядок проведення перевірки кваліфікаційних робіт здобувачів на наявність текстових збігів/ідентичності/схожості з іншими документами (library.btu.kharkov.ua/naukova-komunikatsiia/akademichna-dobrochnist.html) перевірці підлягають всі кваліфікаційні (бакалаврські, магістерські) роботи здобувачів з використанням антиплагіатної інтернет-системи Unicheck на наявність запозичень із текстів, присутніх в корпоративному університетському акаунті (бібліотеці Unicheck) та у відкритому доступі в мережі Інтернет.

Здобувач, який отримує ступінь вищої освіти магістр або бакалавр, не пізніше ніж **за 10 днів до дати проведення захисту** повинен надати відповідальній особі (експерту) остаточний текст

кваліфікаційної роботи (далі КР) у електронному варіанті.

Керівник кваліфікаційної роботи у своєму відгуку разом з іншими пунктами формулює висновок щодо оригінальності роботи, враховуючи критерії оцінювання плагіату. Звіт про результати проведення перевірки разом з іншими супроводжувальними документами додається до кваліфікаційної роботи.

Після проведення перевірки електронні версії всіх кваліфікаційних робіт відповідно до наказу «Про затвердження тем кваліфікаційних робіт», допущених до захисту, у форматі **pdf** з розширеною анотацією у форматі **Word**, керівники надають відповідальному (експерту) для розміщення їх в репозитарії або надсилають електронною поштою на адресу avt2.73@ukr.net.

До реферату кваліфікаційної роботи необхідно включати ключові слова, актуальність теми, мету роботи, завдання, об'єкт дослідження, предмет дослідження, теоретичне та практичне значення одержаних результатів, апробацію, публікації за темою (за наявності). Відповідно до Положення «Про підготовку і захист кваліфікаційних робіт студентами Державного біотехнологічного університету» реферат має бути обсягом до 3 сторінок.

Оцінка рівня оригінальності та умови визнання запозичень правомірними

У системі запобігання академічного плагіату ДБТУ в якості критерію оригінальності КР використовується показник «Загальна оцінка схожості тексту з усіма джерелами» у відсотках, отриманих за допомогою програмно-технічних засобів перевірки на плагіат і зменшений на відсоток правомірних запозичень.

Для кваліфікаційних робіт рекомендованою є шкала оцінки залежно від кількісного показника рівня схожості КР:

Загальна оцінка схожості тексту з усіма джерелами, %	Рівень оригінальності твору	Рекомендована дія
0-25%	Високий	Текст вважається оригінальним та не потребує додаткових дій щодо запобігання неправомірним запозиченням.
25-50%	Задовільний	Наявні окремі ознаки

		академічного плагіату. Слід пересвідчитись у наявності посилань на першоджерела для цитованих фрагментів. Передається на розгляд науковому керівникові, який визначає необхідність повторної перевірки за рахунок студента на сайті Unicheck
50-75%	Низький	Наявні певні ознаки академічного плагіату, але матеріал може бути прийнятий за умови доопрацювання з обов'язковою наступною перевіркою на оригінальність доопрацьованого твору за рахунок здобувача на сайті Unicheck
75-100%	Неприйнятний	Наявні істотні ознаки плагіату. Матеріал до розгляду не приймається

Виявлені у тексті КР запозичення вважаються правомірними, якщо вони є: власними назвами (індивідуальними найменуваннями окремих одиничних об'єктів, у т.ч. найменування установ, назви праць, які досліджувалися у КР, бібліографічні посилання на джерела та ін.); усталеними словосполученнями/фразами, що характерні для певної сфери знань; належним чином оформлені цитування; самоцитування (фрагментами тексту, що належать автору КР, опубліковані або оприлюднені в електронній формі ним у інших публікаціях), якщо воно допускається редакційною політикою видання.

Якщо за результатами повторної перевірки робота оцінюється як умовно оригінальна або неоригінальна, то ця робота не допускається до захисту. Висновок кафедри про це повинен бути наданий здобувачу протягом трьох робочих днів з дня прийняття комісією такого рішення. Директору ННІ/ деканам факультетів надається витяг із протоколу засідання кафедри про не допуск кваліфікаційної роботи до захисту. Здобувач підлягає відраховуванню з університету як такий, що не виконав вимоги навчального плану.

Перевірку кваліфікаційної роботи на предмет запозичень із інших кваліфікаційних робіт, захищених на кафедрі в попередній період, контролює відповідальна особа.

Кваліфікаційної робота початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти підлягає обов'язковому **внутрішньому рецензуванню**.

Рецензент характеризує:

- загальну характеристика роботи;
- позитивні сторони роботи;
- недоліки дипломної роботи;
- заключення.

Рецензент відображає відповідність змісту кваліфікаційної роботи обраній темі та її актуальність; ступінь оригінальності і повноти дослідження; переваги та недоліки роботи; практичне значення пропозицій.

У кінці рецензії подають загальну оцінку роботи. Рецензент указує свою посаду, прізвище, ім'я та по батькові, ставить дату, підпис. *(Наявність печатки на внутрішній рецензії не обов'язкова)*. Відгук наукового керівника і рецензію у кваліфікаційну роботу не підшивають, вони знаходиться у конверті разом із одним примірником реферату, який закріплюється на внутрішню сторону палітурки кваліфікаційної роботи. Без відгуку керівника та внутрішньої рецензії кваліфікаційну роботу до захисту не допускають.

У визначений календарним планом термін виконані кваліфікаційні роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти здобувачі подають на випускові кафедри для реєстрації, внутрішньої перевірки наукових та академічних робіт на плагіат.

Після ознайомлення із змістом та оформленням кваліфікаційної роботи завідувач кафедри приймає рішення про допуск до захисту. До захисту допускають кваліфікаційні роботи

початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти, які правильно оформлені, мають позитивний відгук наукового керівника.

У десятиденний термін до захисту кваліфікаційних робіт початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти перед Екзаменаційною комісією кафедрою проводять попередній захист, на якому заслуховують доповідачів. Попередній захист проводять для роз'яснення здобувачам правил підготовки доповіді, ілюстративного матеріалу для комісії, порядку проведення засідання й інших організаційних питань.

3.2. Організація захисту кваліфікаційної роботи

Захист кваліфікаційної роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти проводять на відкритому засіданні Екзаменаційної комісії (ЕК).

Здобувач має бути присутнім за 30 хв до початку захисту перед ЕК. Захист починається з оголошення секретарем ЕК прізвища, імені та по батькові здобувача, теми його кваліфікаційної роботи і загальних результатів навчання за програмою (кількість оцінок «відмінно», «добре», «задовільно»), здобутків автора випускової роботи (наукових, творчих, рекомендації випускової кафедри) – до 1 хв. Секретар комісії передає кваліфікаційну роботу і підготовлений ілюстративний матеріал голові комісії, після чого надає слово для доповідавтуру роботи.

Доповідь здобувача (до 10 хв) відбувається з використанням **ілюстративного матеріалу**, винесеного на презентацію. Вона має бути конкретною, змістовною та узгодженою з ілюстративним матеріалом. Основні положення слід висвітлити на аркушах формату А-4 для кожного члена екзаменаційної комісії (не менше чотирьох комплектів). Немає потреби переказувати зміст усіх розділів роботи, слід коротко охарактеризувати об'єкт дослідження, визначити мету і завдання роботи, зробити висновки і пропозиції, акцентувати увагу на їх обґрунтуванні.

Після доповіді здобувач відповідає на запитання голови та членів ЕК, а також присутніх на захисті.

Після відповідей на питання секретар комісії повідомляє основні положення рецензії на кваліфікаційну роботу. Після закінчення захисту проходить закрите засідання членів ЕК, де обговорюють результати захисту кожного здобувача і визначають

загальні оцінки кваліфікаційних робіт.

Загальну **оцінку** кваліфікаційної роботи визначають з урахуванням повноти й оригінальності відбиття нових досліджень у галузі обліку, аналізу, аудиту й оподаткування і практики щодо відповідної проблеми, глибини розкриття теми в цілому та окремих її частин, здатності здобувача узагальнювати літературний матеріал, якості аналітичних досліджень в обґрунтуванні висновків і пропозицій, ретельності оформлення роботи, чіткості доповіді під час захисту, грамотності і повноти відповідей на запитання членів комісії, присутніх, на зауваження рецензента. Загальні оцінки кваліфікаційних робіт оголошують після закінчення закритого засідання Екзаменаційної комісії.

Результати захисту кваліфікаційних робіт визначають оцінками національної шкали («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно») та шкали ECTS (A, B, C, D, E, FX) з урахуванням теоретичної, наукової та практичної підготовки здобувачів.

Рішення Екзаменаційної комісії про оцінку результатів захисту кваліфікаційних робіт і видачу випускникам дипломів (дипломів з відзнакою) про закінчення університету, отримання вищої освіти і здобуття певної кваліфікації приймають на закритому засіданні комісії відкритим голосуванням звичайною більшістю голосів членів комісії, які брали участь у засіданні. У разі однакової кількості голосів голова комісії має вирішальний голос. Оцінки виставляє кожен член комісії, а голова підсумовує їх результати для кожного здобувача.

Рішення ЕК про оцінку результатів захисту кваліфікаційних робіт початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти і видачу випускникам дипломів (звичайних або з відзнакою) голова ЕК **оголошує здобувачам у день захисту.**

Здобувачі, які не атестовані у затверджений для них строк і не захистили кваліфікаційну роботу, мають право на повторну атестацію в наступний термін роботи ЕК протягом трьох років після закінчення університету на засадах, визначених університетом. Якщо після закінчення здобувачем університету пройшло більше трьох років, право на його повторну атестацію надає університет за погодженням із МОН.

Якщо результати захисту кваліфікаційної роботи не відповідають вимогам державних стандартів і встановленим критеріям, здобувачу, за рішенням ЕК, виставляють оцінку

«незадовільно». Якщо захист кваліфікаційної роботи визнано незадовільним, ЕК встановлює, чи може здобувач подати на повторний захист ту саму роботу з доопрацюванням, чи він повинен опрацювати нову тему, визначену випусковою кафедрою.

Здобувача, який не захистив кваліфікаційну роботу початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти, наказом керівника вищого навчального закладу відраховують з університету як такого, що не пройшов державної атестації. Йому видають академічну довідку встановленого зразка із зазначенням, зокрема, результатів державної атестації, назв усіх державних екзаменів та захисту кваліфікаційної роботи, оцінок, які він отримав на кожному етапі державної атестації. До академічної довідки, крім того, додають витяг з протоколу засідання ЕК із зазначенням номера цього протоколу і дати проведення засідання комісії.

Основними критеріями оцінювання кваліфікаційної роботи початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти є:

- чіткість, повнота і послідовність розкриття кожного питання плану і теми роботи в цілому;

- науковість стилю викладення;

- відсутність орфографічних і синтаксичних помилок;

- правильне оформлення роботи відповідно до стандартів.

Основними показниками, що впливають на оцінку кваліфікаційної роботи і належать до її змістовної частини, є:

- виконання дослідження на актуальну тему;

- досягнення поставленої мети і вирішення завдань;

- логічність побудови структури роботи і вміння систематизувати і структурувати матеріал;

- уміння узагальнювати, робити висновки, зіставляти різні погляди з обраного питання;

- відповідність плану і змісту роботи її темі;

- наявність у кваліфікаційній роботі практичних рекомендацій та обґрунтування запропонованих автором рішень;

- аналіз достатньої кількості літературних джерел з обраної тематики;

- самостійність виконання кваліфікаційної роботи;

- наявність у роботі наукової новизни, обґрунтованої та підтвердженої дослідженнями.

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Акімова Н.С. Методичні підходи до трансформації фінансової звітності відповідно до вимог МСФЗ. Проблеми економіки. 2018. № 4 (38). С. 286-293. https://www.problecon.com/article/?year=2018&abstract=2018_4_0_286_293
2. Акімова Н.С., Наумова Т.А., Асвас Азадєн (Лівія), Козуб В.В., Козуб С.О. Моделі формування обліково-аналітичної системи фінансової та управлінської звітності на основі інформаційної платформи МСФЗ. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 6(47). 2022. С. 198-217. <https://fkd.net.ua/index.php/fkd/article/view/3867/371>
3. Акімова Н. С., Топоркова О. В., Наумова Т. А. Удосконалення системи управлінського обліку торгової організації в конкурентному середовищі. Проблеми економіки. 2018. № 4 (38). С. 294-300. https://www.problecon.com/export_pdf/problems-of-economy-2018-4_0-pages-294_300.pdf
4. Андрійчук В.Г. Основи наукових досліджень в агробізнесі: навч. посібник. Київ: КНЕУ, 2018. 491 с.
5. Баланюк І.Ф., Пилипів Н.І., Якубів В.М. Обліково-аналітичне забезпечення господарської діяльності: монографія. Івано-Франківськ: Видавництво: Друкарня «Фоліант», 2014. 292 с.
6. Безверхий К. Принципи бухгалтерського обліку та їх вплив на обліково-звітну інформацію підприємства. Галиц. екон. вісн. 2012. № 6 (39). С. 76–92.
7. Беленкова М.І., Василюшин С.І. Облік у зарубіжних країнах: навч. посіб. Харків: Діса плюс, 2017. 224 с.
8. Білоусько В.С., Беленкова М.І. Теорія бухгалтерського обліку: навч. посіб. Київ: Алерта, 2010. 402 с.
9. Бірченко Н., Руденко С., Ряснянська А. Обліково-аналітичне забезпечення фінансової безпеки аграрних підприємств. Таврійський науковий вісник. Серія: Економіка. 2022. № 13. С. 191-197. <http://tnv-econom.ksauniv.ks.ua/index.php/journal/article/view/299>
10. Бланк І.А. Финансовый менеджмент: учеб. курс. 2-е изд., перераб. и доп. Киев: Эльга, Ника-Центр, 2004. 656 с.
11. Бондар М.І., Лисенко Н.М. Облік і звітність підприємств у системі оподаткування: навч. посіб. Київ: ДННУ «Академія фінансового управління», 2012. 584 с.
12. Василюшин С.І., Ярова В.В. Методичні аспекти бухгалтерського обліку виробничих запасів аграрних підприємств. Глобальні та національні проблеми економіки. 2018. Вип. 21. URL: <http://global-national.in.ua/issue-21-2018>.
13. Бочуля Т.В. Вибір оптимальної технології побудови хмарної інформаційно-комунікаційної системи автоматизації виробничих процесів <https://vottp.khmnu.edu.ua/index.php/vottp/article/view/30>
14. Велієва В.О., Остапенко Р.М. Сучасний стан та перспективи вирощування соняшнику в умовах лісоstepу України https://sci.lidubgd.edu.ua/bitstream/123456789/9554/1/DYNAMICS-OF-THE-DEVELOPMENT-OF-WORLD-SCIENCE_15-17.04.20.pdf#page=360
15. Гайдуцький П.І., Жук В.М. Роль бухгалтерського обліку в попередженні

- економічних криз. *Економіка України*. 2012. № 12. С. 72–82.
16. Глобальні принципи управлінського обліку. URL: <https://www.cgma.org/resources/reports/globalmanagementaccountingprinciples.html> (дата звернення: 28.09.2019).
 17. Голов С.Ф. Бухгалтерський облік в Україні: аналіз стану та перспективи розвитку: монографія. Київ: МІМ; Центр учб. літ., 2007. 522 с.
 18. Горкавий В.К. Статистика: Підручник. Третє вид., переробл. і доп. / В.К. Горкавий. Київ: Алерта, 2020. 644 с.
 19. Горкавий В.К., Ментей О.С., Ярова В.В. Аграрна статистика: навч. посіб. / Харк. нац. аграр. ун-т ім. В.В. Докучаєва. – Х., 2014. – 297 с.
 20. Горкавий В.К., Ярова В.В. Математична статистика: навч. посіб. Київ: ВД «Професіонал», 2004. 384 с.
 21. Данько Ю.І., Хвостіков А.І., Накісько О.В. Світові аграрні ринки: аналіз динаміки та перспективи. *Український журнал прикладної економіки*. 2021. Том 6. № 2. С. 307 – 316. DOI: <https://doi.org/10.36887/2415-8453-2021-2-39>
 22. Жук В.М. Концепція розвитку бухгалтерського обліку в аграрному секторі економіки: монографія. Київ: ННЦ ІАЕ, 2009. 648 с.
 23. Жук В.М. Розвиток теорії бухгалтерського обліку: інституціональний аспект: монографія. Київ: ННЦ «ІАЕ», 2018. 408 с.
 24. Жук В.М., Попко Є.Ю., Шендерівська Ю.Л. Бухгалтерський облік: перегляд предмету і назви професії. *Облік і фінанси*. 2020. № 1 (87). С. 36–44.
 25. Кашперська А.І. Методичний базис моделювання системи внутрішнього контролю підприємств ресторанного господарства. *Wschodnioeuropejskie Czasopismo Naukowe (East European Scientific Journal)*, №10(62), część 4, 2020. P. 34-44. (Index Copernicus, зарубіжне видання, Республіка Польща) <https://eesa-journal.com/2020/11/18/vostochno-europejskij-nauchnyj-zhurnal-62-oktyabr-2020/>
 26. Кашперська А. Ринок роздрібної торгівлі України: стан та тенденції розвитку. *Бізнес-Інформ*, №4. 2021. С. 120–127. <https://doi.org/10.32983/2222-4459-2021-4-120-127>
 27. Кащена Н. Б., Нестеренко І. В., Чміль Г.Л. Управління інноваційними біокластерами в умовах цифровізації: організаційно-методичний аспект. *Інфраструктура ринку: електронний науково-практичний журнал*. Вип. 69. Одеса, видавничий дім «Гельветика», 2022. С. 71-78. <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/13471>
 28. Крюкова І.О., Руденко С.В., Накісько О.В. Цифровізація як інструмент забезпечення сталого обліку. *Науковий журнал «Причорноморські економічні студії»*. 2022. № 77. С. 178-184. http://bses.in.ua/journals/2022/77_2022/31.pdf
 29. Лаговська О.А., Легенчук С.Ф., Кузь В.І., Кучер С.В. Бухгалтерський облік в управлінні підприємством: навч. посіб. Житомир: ЖДТУ, 2017. 416 с.
 30. Лазаришина І.Д. Економічний аналіз в Україні: історія, методологія, практика: монографія. Рівне: НУВГП, 2005. 369 с.
 31. Легенчук С.Ф. Теорія і методологія бухгалтерського обліку в умовах постіндустріальної економіки: монографія. Житомир: ЖДТУ, 2010. 652 с.
 32. Малюга Н.М., Легенчук С.Ф. Розвиток бухгалтерського обліку в новій економіці: облікова інтерпретація синергетичних ефектів. *Вісн. ЖДТУ*. 2005. №3 (33). С. 20–37.
 33. Маренич Т.Г., Поливана Л.А. Глобальні принципи управлінського обліку та перспективи їх застосування на вітчизняних підприємствах. *Вісник ХНТУСГ: Економічні науки*. – Х.: ХНТУСГ, 2018. Вип. 191. С. 59-65. / 0,6 д.а. <http://www.irbis-nbu.gov.ua/cgi->

bin/irbis_nbuvcgijrbis_64.exe?I21DBN=LINK&P21DBN=UJRN&Z21ID=&S21REF=10&S21CNR=20&S21STN=1&S21FMT=ASP_meta&C21COM=S&S21P03=FILA=&S21STR=Vkhdtusg_2018_191_8

34. Міжнародні стандарти фінансової звітності. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/929_010#Text (дата звернення: 10.10.2020).
35. Муравський В.В. Понятійно-термінологічний апарат в автоматизації обліку. Вісн. Запоріз. нац. ун-ту. 2018. № 2. С. 65–71.
36. Накісько О.В., Майборода О. Сільськогосподарські інтегровані об'єднання в Україні: сучасний стан та перспективи розвитку. *Актуальні проблеми інноваційної економіки*. 2019. №4. С. 77-82. <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/3613>
37. Наумова Т.А., Акімова Н.С., Топоркова Організація обліку маркетингових витрат. *Приазовський економічний вісник: зб. наук. Праць.* – 2020 № 6(23). – С.256-261 http://pev.kpu.zp.ua/journals/2020/6_23_ukr/47.pdf
38. Нестеренко І., Ковалевська Н. Становлення облікової політики та її вплив на показники звітності підприємств харчової індустрії. *Економічний аналіз*. 2021. Том 31. № 3. С. 190-197. DOI: <https://doi.org/10.35774/econa2021.03.190>
39. Огійчук М.Ф., Беленкова М.І., Сколотій Л.О. та ін. Фінансовий та управлінський облік за національними стандартами: підручник / за ред. проф.М.Ф. Огійчука. 7-ме вид., перероб. і допов. Київ: Алерта, 2016. 1040 с.
40. Огійчук М.Ф., Василюшин С.І. Оцінка оборотних активів за національними та міжнародними стандартами: проблеми та перспективи. Вісн. ХНАУ. Серія «Економічні науки». 2014. № 7. С. 353–359.
41. Поливана Л.А., Кирильєва Л.О. (2022). Концептуалізація інформаційно-аналітичного сервісу управління діяльністю підприємств торгівлі. *Цифрова економіка та економічна безпека*. 2022. Випуск 2(02). С. 11-15. <http://dees.iei.od.ua/index.php/journal/article/view/59>
42. Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні: Закон України № 996–XIV від 16.07.1999 р., зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/996-14> (дата звернення: 10.10.2020).
43. Про затвердження Методичних рекомендацій з бухгалтерського обліку біологічних активів: наказ Міністерства фінансів України від 29.12.2006 № 1315. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v1315201-06> (дата звернення: 10.10.2020).
44. Про затвердження Методичних рекомендацій зі складання звіту про управління: наказ Міністерства фінансів України № 982 від 07.12.2018 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/v0982201-18#Text> (дата звернення: 10.10.2020).
45. Про затвердження Національного Положення (стандарту) бухгалтерського обліку 1 «Загальні вимоги до фінансової звітності»: наказ Міністерства фінансів України від 07.02.2013є №73. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0336-13#Text>.
46. Про затвердження Плану рахунків бухгалтерського обліку та Інструкції про його застосування: наказ Міністерства фінансів України № 291 від 30.11.1999р. зі змінами та доповненнями. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z0892-99#Text> (дата звернення: 10.10.2020).
47. Про затвердження Положень (стандартів) бухгалтерського обліку URL: <https://buhgalter911.com/uk/normativnaya-baza/instr-plan-rah/standart-buhgalterskogo/> (дата звернення: 10.10.2020).
48. Пушкар М.С., Щирба М.Т. Теорія і практика формування облікової політики.

Тернопіль: Карт-бланш, 2010. 260 с.

49. Руденко С.В., Погребняк Д.С. Бухгалтерський облік в умовах цифровізації. Вісник Хмельницького національного університету 2021. № 1. С. 265-269. <http://journals.khnu.km.ua/vestnik/wp-content/uploads/2021/07/2021-1-%D0%95%D0%9D-46.pdf>
50. Садовська І.Б., Бабіч І.І., Нагірська К.С. Організація обліку і оподаткування у фермерських господарствах в контексті професійного бухгалтерського судження. *Облік і фінанси*. 2019. № 4 (86). С. 45–53.
51. Степаненко С. В., Руденко С. В. Хвостіков А. І. Обґрунтування показників та критеріїв аналізу конкурентоспроможності аграрної продукції на міжнародних ринках. Український журнал прикладної економіки та техніки. 2021. № 4. С. 121-131. <http://ujae.org.ua/obgruntuvannya-pokaznykiv-ta-kryteriiviv-analizu-konkurentospromozhnosti-agrarnoyi-produktsiyi-na-mizhnarodnyh-rynках/>
52. Чміль Г. Л., Кащенко Н. Б., Нестеренко І. В. Розбудова системи контролю витрат на просування та продаж товарів і послуг. Інфраструктура ринку: електронний науково-практичний журнал, Випуск 68. Видавничий дім «Гельветика», 2022. 163-169 с. <https://repo.btu.kharkov.ua/handle/123456789/13471>
53. Accountancy Europe. URL: <https://www.accountancyeurope.eu/about-us/> (дата звернення: 10.10.2022).
54. European Accounting Association. URL: <http://www.eaa-online.org/r/Mission> (дата звернення: 10.10.2022).
55. Farrar Martin. Re-inventing finance for a digital world. Association of International Certified Professional Accountants. URL: <https://www.cgma.org/> (дата звернення: 10.10.2022).
56. The Accounting Standards Codification. URL: <https://www.icaew.com/technical/by-country/north-america/us/accounting-in-us-us-gaap> (дата звернення: 10.10.2022).
57. Davydova O., Kashchena N., Stavarska T., Chmil H. Sustainable development of enterprises with digitalization of the economic management. International Journal of Advanced Science and Technology. 2020. Vol. 29, No. 8s. P. 2370-2378. URL: <http://sersc.org/journals/index.php/IJAST/article/view/14712/7500>
58. Kashchena N., Solokha D., Trushkina N., Potemkin L., Mirkurbanova R. Use of multiagent simulation modeling for predicting the sales of wholesale trade companies. Journal of Management Information and Decision Sciences. 2019. Vol. 22. Issue 4. P. 483-488. URL: <https://www.abacademies.org/articles/use-of-multi-agent-simulation-modeling-for-predicting-the-sales-of-wholesale-trade-companies.pdf>
59. Kovalenko, M. M., Marenych, T. H., Nakisko, O. V., & Sikalo, M. V. Вдосконалення впливу держави на фінансово-кредитне забезпечення розвитку ринку зерна України. Фінансово-кредитна діяльність: проблеми теорії та практики, 2019, 1(28), 362-372. <https://doi.org/10.18371/fcap.v1i28.161756>
60. Polyvana L., Kyrylieva L., Lutsenko O., Digitalization. Confusion among the definitions in this area. Цифрова економіка та економічна безпека 2022. вип.3 р.8-12 (DOI: <https://doi.org/10.32782/dees.3-2>)

ДОДАТКИ

Додаток А

Орієнтовна тематика кваліфікаційних робіт здобувачів початкового рівня (короткого циклу) вищої освіти спеціальності 071 «Облік і оподаткування»

1. Облік і внутрішній аудит розрахунків з покупцями та замовниками в умовах діючої системи оподаткування.
2. Облік розрахунків з підзвітними особами та шляхи його удосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
3. Облік формування та використання власного капіталу і шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
4. Облік розрахунків з постачальниками та підрядниками і шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
5. Облік праці та її оплати на підприємствах і шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
6. Облік розрахунків за виплатами працівникам та напрями його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
7. Облік і внутрішній аудит основних засобів підприємства в умовах діючої системи оподаткування.
8. Облік амортизації необоротних активів підприємства та напрями його вдосконалення в умовах нинішньої системи оподаткування.
9. Облік нематеріальних активів та напрями його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
10. Облік і внутрішній аудит виробничих запасів на підприємствах в умовах діючої системи оподаткування.
11. Облік і внутрішній аудит товарів в умовах діючої системи оподаткування.
12. Облік і внутрішній аудит товарно-матеріальних цінностей в умовах діючої системи оподаткування.
13. Облік дебіторської заборгованості підприємства та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
14. Облік кредиторської заборгованості підприємства та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.
15. Облік і внутрішній аудит грошових коштів та їх еквівалентів

на підприємстві в умовах діючої системи оподаткування.

16. Облік і внутрішній аудит грошових коштів на рахунках у банку в умовах діючої системи оподаткування.

17. Облік грошових та розрахункових операцій з іноземною валютою та напрями його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

18. Облік і внутрішній аудит розрахунків з бюджетом в умовах діючої системи оподаткування.

19. Облік і внутрішній аудит довгострокових біологічних активів в умовах діючої системи оподаткування.

20. Облік і внутрішній аудит поточних біологічних активів в умовах діючої системи оподаткування.

21. Облік вексельних операцій та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

22. Облік кредитних операцій та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

23. Облік фінансових інвестицій та напрями його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

24. Облік капітальних інвестицій та напрями його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

25. Облік витрат на виробництво продукції рослинництва та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

26. Облік витрат на виробництво продукції тваринництва та шляхи його вдосконалення.

27. Інвентаризація на підприємствах, відображення її результатів в обліку і напрями її вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

28. Облік витрат на виробництво та калькулювання собівартості продукції (за видами витрат) в умовах діючої системи оподаткування.

29. Особливості обліку діяльності малого підприємства та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

30. Облік податку на додану вартість і шляхи його вдосконалення в умовах нинішньої системи оподаткування.

31. Облік податку на прибуток та шляхи його вдосконалення в умовах діючої системи оподаткування.

32. Автоматизація обліку активів підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності.

33. Автоматизація обліку джерел формування активів підприємства та їх розкриття у фінансовій звітності.
34. Автоматизація управлінського обліку підприємства.
35. Стан та перспективи вдосконалення обліку за міжнародними стандартами обліку і звітності.
36. Облік і аналіз виробництва продукції рослинництва.
37. Облік і аналіз виробництва зерна.
38. Облік і аналіз виробництва насіння соняшнику.
39. Облік і аналіз виробництва цукрових буряків (фабричних).
40. Облік і аналіз виробництва молока.
41. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва зерна озимої пшениці.
42. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва кукурудзи на зерно.
43. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва зерна ярого ячменю.
44. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва бобів сої.
45. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва насіння соняшнику.
46. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва цукрових буряків (фабричних).
47. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва молока.
48. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва приросту великої рогатої худоби.
49. Облік витрат і аналіз ефективності виробництва приросту свиней.
50. Облік розрахунків за заробітною платою та аналіз продуктивності праці.
51. Облік розрахунків за заробітною платою та аналіз ефективності використання трудових ресурсів.
52. Облік розрахунків за виплатами працівникам і аналіз витрат на оплату праці.

В І Д Г У К

на кваліфікаційну роботу здобувача факультету обліку і фінансів
денної форми навчання за ОС «Молодший бакалавр» спеціальності
071 «Облік і оподаткування»

_____ (прізвище, ім'я, по батькові здобувача)

Державного біотехнологічного університету
на тему: _____

Загальна характеристика кваліфікаційної роботи

Позитивні сторони кваліфікаційної роботи

Рекомендація

Загальний висновок

Керівник:

/прізвище, ім'я, по батькові/

підпис

посада

вчений ступінь

дата

Навчальне видання

**КВАЛІФІКАЦІЙНА РОБОТА
НА ЗДОБУТТЯ СТУПЕНЯ ВИЩОЇ ОСВІТИ «МОЛОДШИЙ БАКАЛАВР»**

Методичні вказівки
до виконання

Укладачі:

КАЩЕНА Наталія Борисівна
ВАСИЛІШИН Станіслав Ігорович
ЯРОВА Валентина Василівна
РИЖИКОВА Наталія Іванівна

Формат 60x84/16. Гарнітура Times New Roman
Папір для цифрового друку. Друк ризографічний.
Ум. друк. арк.2,9.
Наклад пр. 100

Державний біотехнологічний університет
61002, м. Харків, вул. Алчевських, 44